

Gurbaksh Singh Sibia v. State of P ' unjab (Sandhawalia, J.)

ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹਿਰਾਸਤ. ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਸਿੰਚਾਈ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ.ਐਸ. ਬਰਨਾਲਾ ਦਾ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬਿਆਨ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 4 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਤਰਜੀਹੀ ਵੋਟ ਪਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ ਦੂਜੀ ਤਰਜੀਹ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ।

(21) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੋਝਾ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਸੰਕੇਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੋਸਟਲ ਬੈਲਟ-ਪੇਪਰ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਏ ਜਾਣ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਗਲਤ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ। ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਚੋਣ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਾ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਲ ਬੈਲਟ ਪੇਪਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਬੈਲਟ-ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬੈਲਟ-ਪੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੋਸਟਲ ਬੈਲਟ-ਪੇਪਰਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਹੀ ਸਾਬਤ ਜਾਂ ਗਲਤ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(22) ਮੈਂ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟਲ ਬੈਲਟ-ਪੱਤਰਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿਆਂਗਾ। ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੈਲਟ ਪੇਪਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ

ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਐਸ. ਸੀ ਮਿੱਤਲ, ਜੇ. ਜੇ.

ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ।- ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ,- ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਅਪਰਾਧਿਕ ਫੁਟਕਲ। 1977 ਦਾ ਨੰਬਰ 3753-ਐੱਮ

13 ਸਤੰਬਰ 1977 ਈ.

ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ (1974 ਦਾ 2) — ਧਾਰਾ 167(2), 437 ਅਤੇ 438 — ਭਾਰਤੀ ਸਬੂਤ ਐਕਟ (1872 ਦਾ I) — ਧਾਰਾ 27 — ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ

ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ—ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ—ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ—ਇਲਜ਼ਮਾਂ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਜੇ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ—ਕੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ—ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ—ਕੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ 27—ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਮਾੜੇ ਇਰਾਦੇ—ਸਿਰਫ਼ ਇਲਜ਼ਮ—ਕੀ ਅਜਿਹੇ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ—ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਗੰਭੀਰ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼—ਧਾਰਾ 436 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ—ਕੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ—ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂਚ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ—ਕੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦਾ ਬਦਲ—ਧਾਰਾ 438—ਕੀ ਧਾਰਾ 167(2) ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ (1) ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ 1973 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ, ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਣ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਥੋੜੀ ਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;

(2) ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਜਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ;

(3) ਉਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਗੈਰ-ਫੰਡ ਰਹਿਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕੈਨੇਲਾਈਜ਼ਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪਿਛਲੀ ਧਾਰਾ 437, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(4) ਧਾਰਾ 437 ਵਿੱਚ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ;

(5) ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਮਾਮਲਾ ਇਨਵੈਸਟੀਗੇਟ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ;

(6) ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਸੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ-ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ ਝੂਠਾ ਜਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ;

(7) ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ;

(8) ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਾਲਾ ਫਿਡੋ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਦੋਸ਼ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

Gurbaksh Singh Sibia v. State of Punjab (Sandhwalia, J.)

ਕਿ ਦੇਸ਼ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਜਾਪਦੇ ਹਨ।

(ਪੰ: ੬੪)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਆਮ ਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਤੁਕੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੇਸ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਸ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਦੇਸ਼ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਈਮਾਨ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਬਿਲਕੁਲ ਝੂਠਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਧਾਰਾ 438 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋਵੇ। ਸਹਿੰਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਅਪਮਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਢਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਬੇਈਮਾਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਤਲਵਾਰ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਨਾ ਉਡਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

(ਪੰ: ੬੩)

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖਲਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ। ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਤੱਥ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸਹਿ-ਹੋਂਦ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਦੇਸ਼ (ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਲਜ਼ਾਮ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਭਰਦਾ ਹੈ) ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵਾਜਬ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਧਾਰ. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕੰਬਲ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜੇ ਤੱਕ ਲਾਏ ਨਾ ਗਏ ਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਨਾ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। (ਧਾਰਾ 29 ਅਤੇ 30)।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਮੁੱਲਕ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਐਕਟ 1872 ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪੈਰਾ 48)।

ਤਰਪਾਲ ਓਸਵਾਲ ਆਇ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1977 ਦਾ ਸੀ.ਆਰ. ਮਿਸ. 3370-ਬੀ 19 ਅਗਸਤ, 1977 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ) ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ, ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇਲਜ਼ਾਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਾਅਵੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਨ।

ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ ਮਾੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਜਿੱਥੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਉਸ ਦੇ ਕਥਿਤ ਝੂਠੇ ਉਲਝਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦੋਸ਼ ਨਾ ਲਾਉਂਦਾ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ 'ਤੇ ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਨਾਸਬ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ * ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਕੀ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰੁਟੀਨ ਅਤੇ ਆਮ ਸਥਾਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਪਰਾਧੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ - ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਮਲੋਟਿਵਜ਼ ਦੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ ਦਾਅਵਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਝੂਠੇਪਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਸਮਰੱਥ ਵਕੀਲ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਝੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪੂਰੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਅਧਿਕਤਮ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪੜਾਅ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅੰਤ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਾ-ਮਾਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਕਾਫੀ ਹਨ) ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਟ ਰਿਆਲ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾੜੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਕਾਫੀ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਝੂਠੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ. ' (ਧਾਰਾ 60 ਅਤੇ 62)।

ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਜੁਰਮਾਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਵ੍ਹਾਈਟ-ਕਾਲਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਗਲਿਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਖੋਖਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ६

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੱਖ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੰਭੀਰ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧ, ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਜਾਂਚ (ਪੰ: ੫੭)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਨੋਟਿਸਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਾਬਤਾ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਗਿ੍ਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਮੈਗਿਸ ਟਰੇਸੀ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੱਕ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

Gurbaksh Singh Sibbia v. State of P ' unjab (Sandhawaliala, J.)

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਬਲਕਿ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਾ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਹੋਣਾ ਸੀ ਤਾਂ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(ਪਾਰਾ 37 ਅਤੇ 40)।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਅਧਿਆਇ XII ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੋ ਸੈਕਸ਼ਨ 167 (2) ਪਦਾਰਥਕ ਭਾਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਖਤਿਆਰੀ ਅਨੁਦਾਨ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਪਾਰਾ 42)।

ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲਈ 1 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਕੇਸ ਰੈਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪ੍ਰੇਮ ਚੰਦ ਜੈਨ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਐਸ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ ਦੇ ਵੱਲ ਬੈਂਚ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ 13 ਸਤੰਬਰ, 1977 ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ।

438 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ, ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 482 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੈਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ - ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਦਰਜ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2)47 ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 406, 409, 477 -ਏ ਅਤੇ 120-ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 5(1) (ਡੀ) ਅਤੇ (ਈ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ (ਹਰਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਏ.ਐਸ. ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਸਤੀਸ਼ ਭਨੋਟ ਅਤੇ ਵਿਨੋਦ ਕਟਾਰੀਆ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵਕੀਲ), ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਆਈ.ਐਸ ਟਿਵਾਣਾ, ਡੀ.ਐਨ.ਰਾਮਪਾਲ ਨਾਲ ਵਕੀਲ ਏ.ਜੀ.ਪੰਜਾਬ, ਡੀ.ਏ.ਜੀ

ਐਸ.ਸੀ. ਮੋਹੰਟਾ, ਏ.ਜੀ. ਹਰਿਆਣਾ ਸ੍ਰੀ ਨੌਬਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ, ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਏ.ਏ.ਜੀ.

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਕੇ.ਐਸ.ਥਾਪਰ, ਵਕੀਲਾਂ ਵਜੋਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨਗੇ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ, ਜੇ.

(1) ਜ਼ਾਬਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜ਼ਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਜੋ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ, ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹਿਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਹਵਾਲੇ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ.

(2) 26 ਅਗਸਤ, 1977 ਨੂੰ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬੈਹਣੀਵਾਲ, ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ., ਐਸ.ਪੀ., ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਸਕੂਐਡ, ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਿਪੋਰਟ ਬਾਣਾ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਭੇਜੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 5(1)(d) ਅਤੇ (e) ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 5(2) ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ

ਦੀ ਧਾਰਾ 406, 409, 477-A ਅਤੇ 120-ਬੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ, ਕੁਝ ਉੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਰੈਂਕ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇੜੇ ਮਟੌਰ ਵਿਖੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਜਲਾਸ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਲਈ ਭਾਰੀ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਨ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚੀ ਸੀ।

(3) ਉਕਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ, ਸ੍ਰੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ, ਸ੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤ ਪਾਲ ਮਿੱਤਲ (ਪਟੀਸ਼ਨਰ) ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨਾਲ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ. ਵਪਾਰੀਆਂ, ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਟੌਰ ਵਿਖੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇਜਲਾਸ ਲਈ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਉਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ, ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਰਾਵਟ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗੀ।⁴

(4) ਉਕਤ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਸਤੋਖ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਜ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ 'ਤੇ 100000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ 5 ਲੱਖ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ 26 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਕੁਇੰਟਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 80 ਫੀਸਦੀ ਚੌਲਾਂ ਦਾ ਕੋਟਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਾਂ

ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਧਮਕੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ੍ਰੀ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ 1000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ। ਪੋਲਟਰੀ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਤੋਂ 1,16,000 ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ ਰਸੀਦਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਐਸ ਐਸ ਰੰਧਾਵਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ।

(5) ਸ੍ਰੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਡਾਲੇਕੇ, ਤਤਕਾਲੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਦੁਬਾਰਾ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਉੱਘੇ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੀਟਿੰਗ ਸ਼੍ਰੀ ਯਸ਼ ਤਤਕਾਲੀ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਮੰਤਰੀ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਬੰਤਾ ਸਿੰਘ, ਤਤਕਾਲੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਮੰਤਰੀ, ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਗੁਰਾਇਆ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

(6) ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ। ਚੈਕਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਦੋਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਰਾਇਆ ਫਰਮਾਂ ਤੋਂ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 2.85 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਯਸ਼ ਆਬਕਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ। ਪੰਦਰਾਂ! ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਤੋਂ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜਦੋਂਕਿ ਸ੍ਰੀ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਡਾਲੇਕੇ ਨੇ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟਰਾਂ ਤੋਂ ਅੱਠ ਤੋਂ ਦਸ ਲੱਖ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ 'ਤੇ ਵੀ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਜੈਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਲੁੱਟ ਦੀ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਬੇਨਾਮ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ

Gurbaksh Singh Sibia v. State of P ' unjab (Sandhwalia, J.)

ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ.

(7) ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮਟੌਰ ਸੈਸ਼ਨ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਨਿੱਜੀ ਸਿਆਸੀ ਸਮਾਗਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। . ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਇਜਲਾਸ ਦੇ ਆਯੋਜਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰਚ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬੋਝ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਟੋਰਾਂ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੀ ਵੀ ਅਨੁਵਾਹ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀਆਂ ਬਾਲਟੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮਟੌਰ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 16,000 ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਤਤਕਾਲੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੰਚਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਲਗਭਗ 600 ਕੁਰਸੀਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। 37,000 ਅਤੇ ਅੱਠ ਗੀਜ਼ਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉਕਤ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚੇ 'ਤੇ 12,000 ਰੁਪਏ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਗੱਡੀਆਂ ਵੀ ਸਨ

ਜਨਤਕ ਖਰਚੇ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ. ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਖਾਤੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ, ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਨਾ ਤਾਂ ਵਿੱਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰੀ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਡਾਇਵਰਟ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਸਨ।

(8) ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀਕਲਚਰ ਮਾਰਕਿਟ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਪੰਜ ਤੋਂ ਛੇ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕਰਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜ਼ੋਰਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ੍ਰੀ ਜੇ.ਆਰ.ਬਾਂਸਲ, ਪੰਜਾਬ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀ ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਿੱਠਾ, ਸ੍ਰੀ ਸੰਤ ਰਾਮ ਸਿੰਗਲਾ, ਸ੍ਰੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਸਕੱਤਰ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਕਾਫੀ ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਫੰਡ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਅਤੇ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮੂਲੀ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿਖਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ।

(9) ਰੁਪਏ ਦਾ ਚੈੱਕ ਮਾਲੇਰਕੋਟਲਾ ਪਾਵਰ ਸਪਲਾਈ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਜਦਾ ਬੇਗਮ ਵੱਲੋਂ 30,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਜ਼ਮਾਨਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਚੈੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੇਲ ਟੈਕਸ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਰਾਹੀਂ ਨਗਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕ੍ਰਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਚੈੱਕ ਨੂੰ ਕੈਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਰੁਪਏ. ਫਿਰ 30,000 ਦੀ ਨਕਦੀ ਲੈ ਲਈ ਗਈ। ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਜਦਾ ਬੇਗਮ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਗਰਾਹੀ ਦੇ ਸ਼ੇਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

(10) ਸ੍ਰੀ ਓਕਾਰ ਚੰਦ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਪਾਰਟ-ਟਾਈਮ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਸਤ ਪਾਲ ਮਿੱਤਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸਨ, ਨੇ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ। ਮਟੌਰ ਸੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਝੂਠੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਸਮੱਗਲਰਾਂ, ਕਾਲਾਬਾਜ਼ਾਰੀ, ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਪਾਰਕ ਵਰਮਾਂ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਸ ਨੇ ਧਰਮਪਾਲ ਗਰਗ ਤੋਂ 2 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਮਿਸਟਰ ਜਵਾਹਰ, ਓਸਵਾਲ ਵੈਜੀਟੇਬਲ ਆਇਲ ਤੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਰਕਮ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ।

Gurbaksh Singh Sibia v. State of P ' unjab (Sandhawaliala, J.)

ਡੀਲਰਾਂ ਨੇ ਮਟੌਰ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ 1975 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ।

(11) ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪੰਜ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਰਕਮ ਦੱਸੀ ਹੈ-ਅਤੇ ਚੱਲ ਅਤੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਆਮਦਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਅਣਉਚਿਤ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਪਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ.

* (12) ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੇ - ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਸ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਲਾਭ.

(13) ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਨਰਲ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਸ.1 ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ ਅਕਾਲੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੁਝ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜਸਟਿਸ ਫ਼ਾਂਗਾਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਸਮੇਤ ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਹੁਣ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਉਸੇ ਦਾ ਬਦਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ।

f

i (14) ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਮੈਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰੋ। ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਬੇਅੰਤ ਅਤੇ ਅਨਿਯਮਤ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਫੁਕਵੀਂ ਸਮਝੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਇੱਥੇ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਸਾਧਾਰਨ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ! ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕੂਲਿਕ੍ਰਾਈਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(15) ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ।

ਹਰਿਆਣਾ। ਦਰਅਸਲ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਨਤਕ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਤੇਵਤੀਆ ਜੇ., ਨੂੰ ਆਮ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮਾਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਓਕਾਰ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (1), ਅਤੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2), ਜਦੋਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂਚ ਸਿਰੇ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉੱਚ ਕੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਕੈਸਰ ਰਵਾਇਤੀ ਅਪਰਾਧ ਨਾਲੋਂ ਸਮਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਕਈ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਸੰਬੰਧ ਪੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ

ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ। ਅਣਗਿਣਤ ਮਾਮਲੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ। ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦਾ ਟਕਰਾਅ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵੱਡੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੇ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਜ਼ੁਕ ਕੰਮ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(16) ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਆਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਸਦੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜ਼ਾਬਤਾ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ 1898 ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਮੌਜੂਦਾ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਕੋਈ ਖਾਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਰਾਏ ਦਾ ਤਿੱਖਾ ਮਤਭੇਦ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਭਾਰ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਵੱਲ ਝੁਕਿਆ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਸੋਧ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਆਇਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀ 41 ਵੀਂ ਰੀਪੋਰਟ (ਮਿਤੀ 24 ਸਤੰਬਰ, 1969) ਵਿੱਚ ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:-

***. ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ 12 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।

(1) 1977 PLR 564

(2) ਸੀ.ਆਰ. ਫੁਟਕਲ 7 ਸਤੰਬਰ 1977 ਨੂੰ 1977 ਦਾ 3560 ਐਮ.

ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਾਉਣਾ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਿਆਸੀ ਰੱਜਿਸ਼ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਭਗੌੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਸੁਝਾਅ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਕਮ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ”

ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ 1898 ਦੇ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 497-ਏ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਖਰੜੇ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਕੁਝ ਸ਼ਰਤਾਂ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕੱਲੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਿਣਨਾ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ - ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਵੇਕ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇ। ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ.

(17) ਐਪ ਜਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ "ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਫਾਰਸ਼" ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਾਬਤਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 1970 ਦੇ ਡਰਾਫਟ ਬਿੱਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 447 ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ. ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ

Gurbaksh Singh Sibbia v. State of P ' unjab (Sandhwalia, J.)

ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਦੁਬਾਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸਦੀ 48 ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੈਰਾ ਗ੍ਰਾਫ 31 ਵਿੱਚ ਇਸਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ: -

“ਬਿੱਲ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਉਪਬੰਧ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਿਛਲੇ ਕਮਿਸ਼ਨ (41 ਵੀਂ ਰਿਪੋਰਟ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ । ਅਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਅੱਗੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਬੇਈਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਅੰਤਮ ਹੁਕਮ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ

ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਰਡਰ ਸਿਰਫ਼ ਅੰਤਰਿਮ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਬੰਧਿਤ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। -/

ਡਰਾਫਟ ਬਿੱਲ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 447 ਆਖਿਰਕਾਰ ਕੋਡ ਆਫ਼ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਵਜੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

“..*!”

(18) ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ> ਮੁੜ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸੈਕਸ਼ਨ 438 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਦਰਭ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਇਸਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:-

“438(1) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਉਹ ਅਦਾਲਤ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(2) ਜਦੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟਿਕੂਲਰ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝੇ, ਸਮੇਤ-

(i) ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏਗਾ;

(ਜੇ) ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਕੋਈ ਭਰਮ, ਧਮਕੀ ਜਾਂ ਵਾਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ; r'r >

(iii) ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭਾਰਤ ਨਹੀਂ ਛੱਡੇਗਾ;

(iv) ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੋਰ ਸ਼ਰਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 437 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (3) ਅਧੀਨ 1 ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(3) **

i(19) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨੋਟ 'ਤੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਖੋਲ੍ਹੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਸੀਮਤ, ਬੇਕਾਬੂ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਰੋਕ ਸੀ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰ ਵਿੱਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (!>) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ 'ਜੇਕਰ ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ' 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਸੋਚਿਆ, ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਤ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

(20) ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਫਿਰ ਵੀ ਅਸੀਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਧਾਰਾ 488(1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਬਾਰੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜੋ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਵੇਕ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤੋਂ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਵਿਵੇਕ ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਰੋਕ ਅਤੇ ਬੇਰੋਕ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਵਾਲਾ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜੀਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਚੈਨਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੋ ਗੱਲ ਸ਼ਾਇਦ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਵਲ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝਿਆ ਹੋਇਆ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਉਪਰੋਕਤ ਫੋਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਸਮਕਾਲੀ ਹੈ। ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 9 ਅਤੇ 10 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਧੀਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਤਾਲਮੇਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੈਕਸ਼ਨ 9(5) ਅਤੇ 40(3) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੋਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਸਹਾਇਕ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜਾਂ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਅਸਧਾਰਨ ਅਤੇ ਅਸਧਾਰਣ ਸ਼ਕਤੀ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦੋ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜੌਨ ਵਿਲਕਸ (3) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਮੈਨਸਫੀਲਡ ਨੇ ਕਲਾਸਿਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ "ਵਿਵੇਕ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਤ ਸਹੀ ਵਿਵੇਕ। ਇਹ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਮਨਮਾਨੀ, ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।"

(21) ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਲੰਮਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਬਲਚੰਦ ਜੈਨ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਐਲ v. MP ਦਾ ਰਾਜ (4), ਦਿੱਤਾ ਹੈ

(3) (1770) 4 ਬਰ. 2528

(4) ਏਆਈਆਰ 1977 ਐਸਸੀ 366.

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਨਿਰਣਾਇਕ ਜਵਾਬ। ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ ਜੇ. ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: -

“ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਸੰਚਾਲਿਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕਿਸਮ ਦਾ ਤਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ, ਧਾਰਾ 437 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ. "ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ" ਅਤੇ "ਅਦਾਲਤ, ਜੇ ਇਹ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮਝੇ, ਸਿੱਧੀ" ਸ਼ਬਦ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437

Gurbaksh Singh Sibia v. State of P ' unjab (Sandhawalia, J.)

ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(22) ਓਨਟਲੋਫ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਅਜਮੇਰਗ ਸਿੰਘਬਨ ਨੇ ਫਿਰ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾ ਤਾਂ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੰਭਵ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਸੰਭਵ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਕਰੋ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਰੇਕ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਵੇਕ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(23J) ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਇਸ ਸਰਬ-ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਠੋਸ ਤਰਕ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਕੰਮ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਾਊਂ ਚੈਨਲ ਜਿੱਥੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਬੇਅੰਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ * ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੀਮਾਵਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ, 1971 ਦੇ ਨਿਯਮ 184। ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗਾਈਡ ਲਾਈਨ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧ. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਬਕਗਲਰਾਥੀ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Gurbaksh Singh Sibia v. State of Punjab (Sandhwalia, J.)

ਮਹਾਪਾਤਰਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (5)। ਇੱਥੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੜੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(24) ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਸਾਡੇ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਓਕਾਰ ਨਾਥ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (6) ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੁਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ ਯੋਗ ਹੈ, ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜੇ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸੈਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਾਰਾ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਦੋ ਫੋਰਮਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਇਕਸਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿੰਦੂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰਹਲਾਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਟੀ ਚੰਡੀਗੜ, (7) ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਡਿੱਗਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ-ਰੋਕੂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਅਰਜ਼ੀ ਝੂਠ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੀ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ, (8) ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿੰਦੂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਜਾਂ ਨਿਰੀਖਣ ਲੱਭਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੇ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜ਼ਾਹਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਮੁੱਖ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਖੁਦ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਪਿਛਲੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਨਾਲ 437. ਇਹ ਦਲੀਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 437 ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।

(25) ਸਾਨੂੰ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਬੇਰੋਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ ਵਾਇਡਰ ਸੈਕਸ਼ਨ 438 ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਸਿਧਾਂਤ ਜਾਂ ਸੋਧ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(26) ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੀਏ, ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮੱਦੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ d*568 ਹੈ।

- (5) 1975 ਕਰੇੜ ਐਲਜੇ 1681:
- (6) 1976 ਕਰੇੜ ਐਲਜੇ 1142
- (7) 1975 PLJ (Cr.) 186.
- (8) 1976 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 1.

ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਤੱਕ. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। . ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇੱਕ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਕਈ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਹ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜਿਸਦਾ ਉਸ ਉੱਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Gurbaksh Singh Sibbia v. State of Punjab (Sandhwalia, J.)

(27) ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਪੇਟੈਂਟ ਪਦਾਰਥ ਹੈ। ਜੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਬੇਰੋਕ ਪਾਵਰ ਵੈਸਟ, ਨਾ ਸਿਰਫ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਸੀਮਾ ਜਾਂ ਢੰਗ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਇੱਕ ਵੈਧ ਕੰਬਲ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(28) ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਹੋਂਦ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਅਤੇ ਸਹਿਜਤਾ ਨਾਲ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 438 ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਇਲਜ਼ਾਮ ਮੌਜੂਦਾ ਇੱਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 'ਇਲਜ਼ਾਮ' ਸ਼ਬਦ ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ-ਪਛਾਣਿਆ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥ ਹੈ। ਵਹਾਰਟਨ ਦੇ ਲਾਅ ਲੈਕਸੀਕਨ 14 ਵੇਂ ਐਡੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੰਨਾ 10, ਅਤੇ ਅਈਅਰ 1973 ਐਡੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੰਨਾ 18 ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਦੇਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ 'ਇਲਜ਼ਾਮ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਰਸਮੀ ਪੱਧਰ ਦੇਣਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਮੌਜੂਦਗੀ ਹੈ।

(29) ਸਾਡਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਆਪਣੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖਲਾਅ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਹੀ। ਸਿਵਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਆਯਾਤ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਤੱਥ ਦੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸਹਿ-ਹੋਂਦ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਇੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਦੋਸ਼ (ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਲਜ਼ਾਮ ਜੋ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥ) ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਵਾਜਬ ਖਦਸ਼ਾ। ਓਕਾਰ ਨਾਥ ਅਗਰਵਾਲ ਦੇ ਕੇਸ (6) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੁਲ ਬੈਚ ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਾਂ : -

“ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਹਨ। ਪਹਿਲੇ ਭਾਗ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਦੋ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਉਸ 'ਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਭਾਸ਼ਾ ਸਾਦੀ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ।”

(30) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇੱਕ ਖਾਸ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ

ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਕੰਬਲ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉੱਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ, ਇਸ ਲਈ, ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

(31) ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸਹੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੰਬਲ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਡ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਇਹ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ। ਕੇਂਡ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 151 ਨੂੰ ਕੇਫਰੈਂਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ

ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ। ਇਹ ਸਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੰਬਲ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਹਮਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਰੋਕਥਾਮੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੋਣਗੇ। ਫਿਰ ਕੇਂਡ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 41 ਤੋਂ 44 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਪੁਲਿਸ, ਨਿਜੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਕੰਬਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ, ਉਹਨਾਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰੰਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀਣ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਫਿਰ, ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 154 ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤਫਤੀਸ਼ੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਧਾਰਾ 157(1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੀਣ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। () ਅਤੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 204 ਇੱਕ ਵਾਰੰਟ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕੰਬਲ ਅਗਾਊਂ ਵਧਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੱਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜ਼ਮਾਨਤ.

(32) ਇਹ Iti iseaI ਨੇ 5 ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ; ਸੰਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋ ਵਿਜ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਪਦਾਰਥਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਧਿਕਤਮ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(33) ਅਸੀਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਤੇ ਬਾਂਡ ਆਦਿ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ/ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਕੰਬਲ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਗਲੈਕਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੱਲ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ। ਬੇਹੋਸ਼ ਸੁਝਾਅ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਂਡ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਪੈਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਲਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਡ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਕੰਬਲ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਗਾਰੰਟ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਥਿਰੂਟੀ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬੀ . ਈ

Gurbaksh Singh Sibia v. State of P ' unjab (Sandhawaliala, J.)

ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਜੈਰਾਮ ਦਾਸ ਬਨਾਮ ਸਮਰਾਟ, (9) ਵਿਚਲੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਵਿਚਾਰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਯਾਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹਨ: -

"ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 426 ਦੇ ਨਾਲ ਕੋਡ ਦਾ ਅਧਿਆਇ 39 ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੀ ਇੱਕ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਬਿਆਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਾਧੂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਦੀ ਸੰਜੁਦਗੀ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ।

ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 438 ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਡ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ, ਜਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਬਰਾਬਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ।

(34) ਹੁਣ ਹੁਣ thettmatter ਨੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਯੋਗ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਆਪਣਾ ਧੰਨਵਾਦ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ; ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਵਿਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਰੀਸ ਇੰਟੀਗਰਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਦੀ ਬਾਈਡਿੰਗ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਲਚੰਦ ਜੈਨ ਦੇ ਕੇਸ (4) ਵਿੱਚ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ (ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ) ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁੱਖ ਸਵਾਲ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਨਿਯਮ 184 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮ। ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉਹਨਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ 'ਦਿ ^ ਟੀਐਫ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ' ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਗਵਤੀ, ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਮਤੀ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: -

"ਹੁਣ, 'ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ' ਦੇਣ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਚਰਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਸਧਾਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਝੂਠਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

implicated, or a frivolous case might be launched against

ਉਸ ਨੂੰ, ਜਾਂ 'ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਾਜਬ ਆਧਾਰ ਹਨ

otherwise misuse his liberty

ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਭਗੌੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ' ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ

(9) ਏਆਈਆਰ 1945 ਪੀਸੀ 94.

ਅਭਿਆਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਨਿਆਂਇਕ ਸੇਵਾ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ"।

~ਵੀ

ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਬੇਮਿਸਾਲ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ, ਜੇ. ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਨਿਰਣਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ: -

“ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ-ਥੋੜ੍ਹੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ।”

ਇਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ: -

“ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਉਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਚਨਚੇਤੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਤੁਰੰਤ ਧਾਰਾ 437 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਪਬੰਧ ਹੈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 437(1) ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਤਲ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਿਹਾਅ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਮੌਤ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਿੰਦਗੀ ਲਈ. ਅਜਿਹਾ ਕੋਰਸ ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ 1 ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਫਤ ਲਾਇਸੈਂਸ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਗੈਰ-ਗਾਈਡਿਡ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕੈਨਾਲਾਈਜ਼ਡ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕਿਸਮ ਦਾ ਤਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। 437, ਆਰਡਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦ

ਸ਼ਬਦ "ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਲਈ" ਅਤੇ 'ਅਦਾਲਤ, ਜੇ ਇਹ ਦੂਕਵੀਂ ਸਮਝੇ, ਸਿੱਧੀ' ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

(35) ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਤਜਵੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: -

- (1) ਕਿ ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;
- (2) ਇਹ ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਗੈਰ-ਸੰਚਾਲਿਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕੈਨਾਲਾਈਜ਼ਡ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਪਿਛਲੀ ਧਾਰਾ 437, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਵਿੱਚ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।
- (3) ਕਿ ਧਾਰਾ 437 ਵਿੱਚ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਦਾਇਰਾ

Gurbaksh Singh Sibia v. State of P ' unjab (Sandhawalia, J.)

ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਰਡਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਾਹਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. *ਬਲਚੰਦ ਜੈਨ ਦੇ ਕੇਸ (4)* ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ ਨੂੰ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਜਾਂ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਇਸ ਅਸਾਧਾਰਣ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

(36) *ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਬਨਾਮ ਖਵਾਜਾ ਨਜ਼ੀਰ ਅਹਿਮਦ (10)* ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਪੋਰਟਰ ਦੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਸਪੈਲਿੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ :

“ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਸ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੇਸ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਗੰਭੀਰ ਪਹਿਲੂ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਦੇ ਹਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਪਹੁੰਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਪਾਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ (100 AIR 1945 PC 18) ।

'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਥੋਪਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੋਲ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੋਚਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਮੰਦਭਾਗਾ ਨਤੀਜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕੰਮ ਪੂਰਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਓਵਰਲੈਪਿੰਗ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪਾਲਣਾ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਇੱਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਛੱਡ ਕੇ, ਹਮੇਸ਼ਾ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਨਿਯਮ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 491, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਚਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸੇ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ, ਹੈਬੀਅਸ ਕਾਰਪਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ।

(37) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਦ ਪ੍ਰਿਵੀ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਖਿਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਿਆਂਇਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਛਾਣਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਣਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸਯੋਗ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਡ ਦੇ ਚੈਪਟਰ XII ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹਵਾਲਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਧਾਰਾ 154 ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨੋਟਿਸਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਘਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 156 ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇੰਚਾਰਜ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੇ ਸਵੈਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਦੀ ਧਾਰਾ 157 ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਉਪਾਅ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 57 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 22(2) ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਜੋ ਲਗਭਗ ਸਮਾਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਉਪਰੋਕਤ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਹਿਤਾ ਧਾਰਾ 167 ਅਤੇ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਲਈ ਸਪਸ਼ਟ ਉਪਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਿੱਸਾ ਇੱਥੇ ਸੁਵਿਧਾ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਵਾਲਾ:-

"167(10) * * *
* * *"

(2) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮਝੇ, ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਿਆਦ ਪੂਰੇ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਕੋਲ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ

Gurbaksh Singh Sibia v. State of P ' unjab (Sandhawalialia, J.)

ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੇ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ:

ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਮੁਹੱਈਆ-

(ੳ) ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੇ ਉਹ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਚੌਵੀ ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਇੱਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਜੀਵਨ ਖੂਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 438 ਤਹਿਤ ਪਾਵਰਕੌਮ, ਸੀ.ਆਰ. PC ਦੀ ਅਨੁਵਾਹ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰੁਟੀਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਅਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਆਪਣੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(38) ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੋਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਧਾਰਾ 438, ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿਓ। ਪੀ.ਸੀ. ਅਤੇ ਧਾਰਾ 167 ਅਧੀਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਖੁਦ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਰਤ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਧਿਆ ਹੋਇਆ ਵਿਅਕਤੀ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਏਗਾ।

(39) ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਜਾਂਚ, ਗੇਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਾਫਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜਾਂ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਦੀ ਗਤੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸਦਾ ਸਾਰ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 157(2) ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਖੋਜ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇਗਾ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ, ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਅਣਜਾਣ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵਾਰੰਟੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਆਇਕ ਦਖਲ ਦੇ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੋਈ ਗਿਣਨਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਹ ਸਮਾਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਦੋਸ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮੋਲ ਟੁਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸੁਰਾਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਥਰੈਸ਼ਹੋਲਡ 'ਤੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਇਸ ਲਈ; ਹੈਰਾਨੀ, ਗਤੀ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ਤਾ ਦੇ ਇਸਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦਾ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ 24 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ 1 ਤੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਹਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਣਮੁੱਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਜਾਂ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਪਰਾਧ ਜਿਸ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਸੰਭਵ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂ ਖੋਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਾਰਾ 167(2) ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇੱਕ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹੀ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਇੱਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਕੰਮ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਕਰਨਾ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

Gurbaksh Singh Sibbia v. State of P ' unjab (Sandhawaliala, J.)

ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੱਗਰੀ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਕ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ, ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਕੀਮਤੀ ਢੰਗ ਨੂੰ ਜਾਂ ਜਾਂਚਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਤੋਂ ਹਟਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਰਫ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਲਈ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇਗਾ। ਹਿਰਾਸਤ ਦੌਰਾਨ ਅੰਤਰ-ਰੋਗੇਸ਼ਨ ਇਸ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਬੂਤਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦੇ ਸਾਰੇ ਫਾਇਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਜੁਰਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਦਾ ਕਾਫੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਅਪਰਾਧ, ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨਾ, ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਣਉਚਿਤ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂਚ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਤੇ ਮਦਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ।

(40) ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਪੱਕੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹਿਤਾ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਅਤੇ ਲੋੜ ਲਈ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ। ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸਿਰਫ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੋਈ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਵਾਹਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜਛਾੜ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰੇਗੀ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ।

(41) ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂਚ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ

ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਜਾਇਜ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਅੰਤਮ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਸੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 438, ਸੀ.ਆਰ. ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ. PC, ਇਸ ਲਈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167(3) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(42) ਇਸ ਸਪੱਸ਼ਟ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ, ਆਖਰੀ ਸਹਾਰਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਹਟ ਗਏ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 167 (2) ਨੂੰ ਅਣੀਡੋਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਧਾਰਾ 438 ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਓਵਰਰਾਈਡ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਖੁਦ ਅਧਿਆਇ XII ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਧਾਰਾ 167(2) ਪਦਾਰਥਕ ਭਾਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਥਿਤਿਆਰੀ ਅਨੁਦਾਨ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(43) ਬਲਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (4) ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 437 ਅਧੀਨ ਸੀਮਾਵਾਂ ਧਾਰਾ 438, ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਾ ਘੇਰਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਹਾਤੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ, ਇੱਥੇ ਸਾਧਾਰਨ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਸੈਕਸ਼ਨ 437, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਵੇਗੀ, ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਿਮਾਂਡ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਕੇਸ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ. ਜਵਾਬ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਵਿੱਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।

Gurbaksh Singh Sibbia v. State of P ' unjab (Sandhawaliala, J.)

(44) ਉਪਰੋਕਤ ਤਜਵੀਜ਼ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਬੂਤ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ ਜੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 162 ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਬਿਆਨਾਂ ਨਾਲ ਟਕਰਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਅਤੇ 26 ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਨਿਯਮ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ: -

"27. ਬਸ਼ਰਤ ਕਿ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੱਥ ਨਾਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮੰਨਣਯੋਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਕਵਰੀ ਇਸਤਰਾਸਾ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਮੋਲ ਟੁਕੜੇ ਹਨ ਜੋ ਕਈ ਵਾਰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਾਬਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਅਤੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ 'ਤੇ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਦੀ ਹੱਦ 'ਤੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(45) ਸਾਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਯੋਗਤਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ (ਕਈ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ) ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨਾਂ ਅਤੇ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਦੋਸ਼ਪੂਰਨ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ

made regarding the admissibility of such a statement when it

ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ, ਇੱਕ ਅਪਵਾਦ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਖੋਜੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਇਹ ਕਹੇ ਬਿਨਾਂ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਣਡਿੱਠ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਵਿਚ, ਸਗੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਇੱਕ ਅਨੁਮੋਲ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਇਲਜ਼ਾਮ ਭਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੇ ਇੱਕ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਰਿਆਇਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇਰਾਦਾ ਹੋਵੇ।

(46) ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਪੈਟੈਂਟ ਅੜਿੱਕਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਕ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਬਜਾਏ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ,

(47) ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਧਾਰਾ 438 ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਜੇ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਹੈ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਸਲ ਜਾਂ ਉਸਾਰੂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਆਦਮੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(48) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਸਪੁਰਦਗੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਮੁਚੱਲਕੇ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ

ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਲਪਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ। ਸਾਡੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਰਾਏ *ਤੇਜਪਾਲ ਓਸਵਾਲ, ਆਇ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, (11)* ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਹੈ , ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸਨੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਛੋਟੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗੀ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ, ਜਿਸਦਾ ਵਿਚਾਰ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਜਵਾਬੀ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅੰਤਿਮ ਗਰਾਂਟ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਉਹ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼

Gurbaksh Singh Sibia v. State of P ' unjab (Sandhawaliala, J.)

ਹੋਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰਿਕਵਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਚੰਗਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ, ਅਸੀਂ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਨੁਪਾਤ ਦੱਸਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕੱਲੇ ਨਿਰੀਖਣ ਵਿਚ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਆਨ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਵਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲਈ ਕੋਈ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਨਿਰਣਾ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਸੰਪਾਦਨ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਿਰੀਖਣ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਫਿਰ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਾਂਗੇ।

(49) ਪੂਰਵ-ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ *inviewthof* ਵਿੱਚ: ਚਰਚਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਵਾਜਬ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਹਾਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਵਾਇਦ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਣਯੋਗ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਅਟੱਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਜੋ ਮੁਕੱਦਮੇ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਕੇਸ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 167 (2)0 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਾਜਬ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸਮੱਗਰੀ

(11) ਸੀ.ਆਰ. ਫੁਟਕਲ 3370/M/77 ਨੇ 19-8-77 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਸਬੂਤ ਐਕਟ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

(50) ਇਹ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਲਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (4) ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 437 ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹੁਣ ਧਾਰਾ 437 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਹ ਦਰਸਾਏਗਾ ਕਿ ਇਹ, ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵਾਜ਼ਬ ਆਧਾਰ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ, ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਕੈਪਟਨ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, (12) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ। ■ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੀਕਰੇਟ ਐਕਟ, 1923 ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਉਲਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ: -

“* * * ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੈ; ਅਤੇ ਜੇ ਅਪਰਾਧ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਕੋਲ ਫੌਜਦਾਰੀ ਜਾਬਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 498 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਹੁਤ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ।

ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਪੁਰਾਣੇ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 498 ਸਭ ਤੋਂ ਚੌੜੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਾਂ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਅਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਇੰਨੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵੱਧ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸਥਿਤੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਮਤ ਅਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਅਧੀਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, sec 437, ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਅਜੇ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇੰਨੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਕਿ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ¹ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ -----ਲਈ ਅਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ - ___

(12) ਏਆਈਆਰ 1962 ਐਸਸੀ 253.

Gurbaksh Singh Sibia v. State of P ' unjab (Sandhwalia, J.)

ਜਾਂਚ ਦੀ ਹੱਦ 'ਤੇ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਬਲਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ ਜੇ. ਨੇ ਦੋਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਇਹ ਮਨਜ਼ਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ ਕਿ ਕਤਲ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਕੇ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲ ਜਾਵੇ। ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ। ਜਿਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ, ਸੋਮਾਭਾਈ ਚਤੁਰਭਾਈ ਪਟੇਲ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ, (13) ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ : -

“ਅਦਾਲਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਜਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਜੁਰਮ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਹੈ”।

ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ, ਕੋਡ, ਵਿਚਲੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ। ਝੂਠਾ ਜਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ।

(51) ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ, ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਫਿਰ ਇੱਥੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੋਵਾਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮਿਸਟਰ ਆਈ.ਐਸ. ਟਿਵਾਣਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਗਬਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ, ਜਿਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਰੁਪਏ ਉਸਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਜੋ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬੇਮਿਸਾਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਦੇ ਹਨ।

(52) ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਿਛਲੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਹਨ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਬੇਲਗਾਮ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਅਧੂਰਾ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਆਖਰੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਘੇਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸਦੀ ਬਾਹਰੀ ਕਿਨਾਰੀ ਟੱਟ ਗਈ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਟੀ

(13) 1977 ਗੁ. ਐਲਆਰ 131.

ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਤੇ ਸਨ ਅਤੇ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਜਾਂ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਆਪਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੀ ਅਪਰਾਧਿਕਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਆਸਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਨੇ ਇਸ ਵੱਡੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਯੁੱਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਰਾਜ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਥਰੈਸ਼ਹੋਲਡ।

(53) ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਸ਼ਾਇਦ ਮਨਘੜਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਿੱਖੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਬੋਲਣਾ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ।

(54) ਫਿਰ ਵੀ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਆਸ਼ਾਵਾਦੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ/ਹੈ! ਇਸ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਬੁਰਾਈ ਸਰੀਰ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ, ਉੱਚ ਅਤੇ ਨੀਵੀਂ ਦੋਵਾਂ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ *ਓਕਾਰ ਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (1)* ਵਿੱਚ ਤੇਵਤੀਆ, ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਕਿ 'ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਿਕਾਸਸ਼ੀਲ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਭਾੜੇ ਦੇ ਕਾਤਲਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਤੋਂ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਤੱਤ'। ਦੇਸ਼ ਨੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਰੋਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਵੀ ਇਸ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਸਿਰਫ ਬਾਹਰੀ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਹੀ ਨਿਪਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਔਖਾ ਕੰਮ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਗੁਪਤਤਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਚੋਰੀ ਅਤੇ ਖੋਜ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਛੱਡਦਾ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਓਨਾ ਹੀ *ਭਾਗੀਦਾਰ ਅਪਰਾਧੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ* ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਇਸ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ ਢੱਕਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗੁਪਤ ਸੌਦਿਆਂ ਅਤੇ *ਬੇਨਾਮੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ* 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਮ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਡਾਇਵਰਸ਼ਨ

I 1

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਣਿਆ ਅਤੇ ਅਣਜਾਣ ਸਰੋਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਇੱਕ casle ਵਿੱਚ .ਇਸ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕਰਨੀ ਬੇਕਾਰ ਹੈ! ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਤੇ ਹੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਫਸਾਉਣ ਲਈ। ਇਹ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬੇਲਗਾਮ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਸੀ, ਉਹ ਮੁੱਦਾ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਬੋਝ ਹੇਠ ਦੱਬਣਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਿਸਚਾਰਜ *ਸੋਮਭਾਈ ਚਤੁਰਭਾਈ ਪਟੇਲ ਦੇ ਕੇਸ (13)* (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਦੋ ਸਿੱਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ : -

"ਜਾਂਚ ਅਧੂਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣਾ ਨਾ ਤਾਂ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਆਖਿਰਕਾਰ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

(550) ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉੱਚ ਕੋਚਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਟੱਲ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਜਿਹੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ

Gurbaksh Singh Sibbia v. State of Punjab (Sandhwalia, J.)

ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਲਾਲਚਾਂ ਦੇ ਅਨੋਖੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲੀਆ ਘਟਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਅਢੁਕਵਾਂ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਗੁਆਂਢੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਲਿਬਰਲ-ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਆਗੂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਲਾਕਹੀਡ ਏਅਰਕ੍ਰਾਫਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਤੋਂ \$1,66,000 ਦੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲੈਣ ਲਈ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ 27 ਜੁਲਾਈ, 1976 ਨੂੰ ਟੇਕੀਓ ਵਿੱਚ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ 40 ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ 60 ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੀ ਟਾਸਕ ਫੋਰਸ ਨੇ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ 400 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ, 136 ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 66,000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ। ਉਸਨੂੰ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਅਗਸਤ, 1976 ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਘਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ 1974 ਵਿੱਚ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। .

(56) The realleissuereiherein³ beforeisus islet ਭਾਵੇਂ ਰਾਜ ਦੇ ਜੀਐਲਏ ਹਿੱਤ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਕੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ, ਮਾਮਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੇ ਆਮ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੇ ਛੋਟੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। *ਕੈਪਟਨ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (,12)* ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦਿਆਂ ਵਾਂਜੂ ਜੇ

ਪੁਰਾਣੇ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 498 ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਚਾਰ ਵਜੋਂ ਜਨਤਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਸਰਕਾਰੀ ਸੀਕਰੇਟ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਬਹੁਤ ਵੱਡੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਬਲਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਕਸਰਤ V ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਿਲੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। *ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਨੈਨਮਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ*, (14), ਜੋ ਕਿ ਕਸਟਮਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਕੇਸ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਸਕੋਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ: -

“* * ਤੀਜਾ ਵਿਚਾਰ ਰਾਜ ਦਾ ਵਡੇਰਾ ਹਿੱਤ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ *ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ*, (12) (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ 1 ਅਗਸਤ, 1969 ਦੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

(57) ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਵ੍ਹਾਈਟ-ਕਾਲਰ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਅਪਰਾਧ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਗਲਿਆਰਿਆਂ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਸਥਾਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਲਾ ਘੁੱਟਣ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੰਭੀਰ ਆਰਥਿਕ ਮਾਇਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ. ਜਾਂਚ ਦੀ ਹੱਦ 'ਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੋਫ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਅਥੀ

(58) ਅਸੀਂ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵਾਂਗੇ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਅਤੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਹ ਥਰਡ ਡਿਗਰੀ ਤਰੀਕਿਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕਥਿਤ ਤਸੱਦਦ ਚੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਵਾਹ ਬਣਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਸ਼ੀਵਧਾਨਕ ਸਰੱਖਿਆ ਹੈ।

(14) (1970) 1 SCD 141.

(59) ਅਸੀਂ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪੁਰਦਗੀ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਪ੍ਰਤੀ ਅਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਰਵੱਈਏ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰੈਕ, ਅੰਗੂਠਾ-ਪੇਚ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦਾਅ ਜਿਸਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤੀਤ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ, ਪੁਲਿਸ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਚੌਕਸੀ ਵਾਲੇ ਸੈਨਟੀਨਲ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਤਸੱਦਦ ਦੀ ਕਥਿਤ ਖਦਸ਼ਾ ਸਾਨੂੰ ਅਸਲ ਤੱਥ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਲਪਨਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਧੇਰੇ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। *ਅਹੋਰ ਰਾਜਾ ਖੀਮਾ ਬਨਾਮ ਸੌਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ* (15) ਵਿੱਚ ਵੈਕਟਰਮਾ ਅਈਅਰ, ਜੇ. ਦੀਆਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਏ ਗਏ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਕੇਸ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ :

"ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ

Gurbaksh Singh Sibbia v. State of Punjab (Sandhwalia, J.)

ਓਨਾ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੰਨਾ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ, ਅਤੇ ਇਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਚੰਗੇ ਆਧਾਰ ਦੇ ਉਸ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਰਵੱਈਆ ਨਾ ਤਾਂ ਮੈਜਿਸਟਰੇਸੀ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਜਨਤਾ ਦਾ ਭਲਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੁਲਿਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵੱਕਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਢਾਹ ਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।”

ਬਲਚੰਦ ਜੈਨ ਦੇ ਕੇਸ (4) ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਆਰਡਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਨੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਅਸਧਾਰਨ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਿਖਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 437 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੋਰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜੋ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਰੋਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਆਮ ਕਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦੇ . ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਧਾਰਾ 437 ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਦੋਸ਼ ਗਲਤ ਹੈ ; ਅੰਦਰੂਨੀ ਇਰਾਦੇ ਤੋਂ.

(15) ਏਆਈਆਰ 1956 ਐਸਸੀ 217;

(60) ਹੁਣ ਆਧਾਰ ਕੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੌਤਿਕ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੀ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਣ ਲਈ ਇੰਨਾ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਦੁਆਰਾ ਬਦਨਾਮੀ ਦਾ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ / ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੋਣ ਦੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਾਅਵੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਕਾਫੀ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬੇਕਸੂਰ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਉਸ ਦੇ ਕਥਿਤ ਝੂਠੇ ਉਲਝਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਉਂਦਾ। ਜੇਕਰ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਨਾਸਬ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਸਧਾਰਨ ਹਾਲਾਤਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰੁਟੀਨ ਅਤੇ ਆਮ ਸਥਾਨ ਬਣ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਸਾਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਜੇ ਗੱਲ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਇਰਾਦਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਉਦਾਰਵਾਦੀ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਿਰਫ ਦਾਅਵਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੋਂ ਝੂਠੇਪਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 438 ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਯੋਗ ਵਕੀਲ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਸੀਹਤਾ ਦੇ ਅਧਿਆਇ XII ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸੰਵਿਦਨਸ਼ੀਲ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪੂਰੀ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਉਲਟ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਅਧਿਕਤਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤ ਦਾ ਬੋਝ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੜਾਅ ਜਾਂਚ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੋਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(61) ਇਹ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

ਕੌਣ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ? ਜਵਾਬ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ 'ਤੇ ਇਸਟਾ ਬਲਿਸਿੰਗ ਮਾਲਾ ਫਿਡਸ ਦਾ ਬੋਝ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਗੰਭੀਰ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਦਾਹਰਣ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅੱਗੇ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧਿਕ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਤਲ ਵਰਗੇ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਜੁਰਮ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ

ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੱਚੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਅਲੀਬੀ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਕਤਲ ਦੇ ਕਥਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਭੌਤਿਕ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਲੂ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ 'ਤੇ ਇਹ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਸਾਧਾਰਣ ਅਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਾ ਪਹਿਲੂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਾਗੀਰਥੀ ਮਹਾਪਾਤਰਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ (5) ਸੁਪਰਾ ਵਿੱਚ ਉੜੀਸਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਰਾਬਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:-

“ਇਹ ਟੈਸਟ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕੇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਅਣਗਹਿਲੀ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ।

ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬੇਮਿਸਾਲ ਕੇਸਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤੱਥ ਉਪਰੋਕਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਵਿਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਨੂੰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਥੋਪਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਪੜਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਵਿਵੇਕ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਇਸ ਲਈ, ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿਰਫ਼ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਝੂਠੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਉਸ ਲਈ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਅਤੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ ਦੋਵੇਂ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਖਦਸ਼ਾ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣਾ ਮਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਉਪਲਬਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚੁਣਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇਗੀ। ”

(62) ਅਸੀਂ ਹਾਂ, ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਸੀ ਬਾਲਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਾੜੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ (ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਗਲਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨਾਕਾਫੀ ਹਨ) ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬਦਨਾਮੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਕਾਫੀ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਜਾਪਦੇ ਹਨ।

Gurbaksh Singh Sibia v. State of P ' unjab (Sandhwalia, J.)

(63) ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਆਪਕ; ਸਿਡੀਕਸ਼ਨ • (ਉਪਰੋਕਤ, ਕੀ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਚਿੰਤਤ ਹਾਂ। ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਹੈ? ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦਾ ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਢੁਕਵੀਂ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਕੀਲ ਨੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਹ ਆਧਾਰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੇ ਚਾਰ ਕੋਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਾ ਆ ਰਹੇ ਹੋਣ ਪਰ, ਅਸੀਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬਾਲਚੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (4) ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਲਾਰਡਸ਼ਿਪਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਫਜ਼ਲ ਅਲੀ ਜੇ., ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ:-

“*** ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਵਿਚ ਸਲਾਮਤੀ ਉਪਬੰਧ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸੀ ... ਜੋ ਸਿਰਫ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਪਰਾਧਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੇਖਣਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਬੇਈਮਾਨ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਫਸਰਾਂ, ਜੋ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਫਜ਼ਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਨੇ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਤੁਕੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੇਸ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਨੂੰ ਬੇਲੋੜੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਸ ਸਰੋਤ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਬੇਈਮਾਨ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੋਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਢੁਕਵੀਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਧਾਰਾ 438 ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਕਿਸਮ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ ਬੇਲੋੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਿਰਫ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ, ਸਾਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਢਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਸਦੇ ਅਭਿਆਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਹਨ। ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਤਲਵਾਰ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ

ਬੇਈਮਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਾਇਜ਼ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ।

(64) ਅਜਿਹੇ ਮਹੱਤਵ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਜ਼ਿੱਠਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਖ਼ਾਤਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਮੁੱਖ ਸਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਕਰਨਾ ਚਾਹਾਂਗੇ:-

1. ਕਿ ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਚਰਿੱਤਰ ਵਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇੜੀ ਜਿਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ;
2. ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਧਾਰਾ 438, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਡ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਜਾਂ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।
3. ਇਹ ਕਿ ਉਕਤ ਸ਼ਕਤੀ ਗੈਰ-ਸੰਚਾਲਿਤ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕੈਨੇਲਾਈਜ਼ਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਪਿਛਲੀ ਧਾਰਾ 437, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 438 ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
4. ਕਿ ਧਾਰਾ 437, ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
5. ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 167(2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਭੇਜਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ 'ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧਕ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਜਬ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 27 ਬਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।
6. ਕਿ ਧਾਰਾ 438 ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮੌਤ ਜਾਂ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸ਼ ਝੂਠਾ ਜਾਂ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।
7. ਕਿ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ

ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਉੱਚ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਵੇਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

8. ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਾਲਾ ਜੀਡਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ ਆਮ ਦੋਸ਼ ਨਾਕਾਫੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਟ ਰਿਆਲ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਾ ਜੀਡਸ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਰਥਿਕ ਹਨ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਝੂਠੇ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਜਾਪਦੇ ਹਨ।

Gurbaksh Singh Sibbia v. State of P ' unjab (Sandhwalia, J.)

(65) ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਸੰਦਰਭ ਦੁਆਰਾ ਫੁੱਲ ਬੈਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਹੋਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ , ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ। ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਅਜਿਹੇ ਪਦਾਰਥ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਗੋੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਗੇ।

(66) ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਕੀਲ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਮੰਨ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 469, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ, ਸਮੇਤ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦੋਸ਼ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਹਕੀਕਤ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਮਾਮੂਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਗਾੜ. ਸੰਵਿਧਾਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਟਰੱਸਟ ਵਜੋਂ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉੱਚ ਸਿਆਸੀ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਘੋਰ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਜਾਂ ਨੀਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਘੋਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਦੋਂ ਕਿ ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਉੱਚੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਪਵਿੱਤਰ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਤਾ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਨਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਸਿਰਫ ਇਸ ਨਿਯਮ ਦਾ ਹੀ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਾਰੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਬਰਾਬਰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ

ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਮਾਨਤਾ ਦੀ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(67) ਮਾੜੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਖਾਸ ਮੁੱਦਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਮੌਜੂਦਾ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ ਦੇ ਮਨਸੂਬੇ ਨਾਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਵਾਂਗ

(68) ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੇਂਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 43,8 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਬੈਰਨੀਵਾਲ, ਐਸਪੀ ਵਿਜੀਲੈਂਸ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਬਦ ਕਹੇ ਗਏ ਹੋਣ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਟੈਂਡ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਦੀ ਹੁਣ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਦਰਜੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੰਦਭਾਵਨਾ ਭਰਿਆ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਇਲਜ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵੀ ਮਨਘੜਤ ਇਰਾਦਿਆਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸੇ ਦੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਅਤੇ ਬੇਈਮਾਨ ਇਰਾਦਿਆਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇੱਕ ਉਦਾਸ ਇਨ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਾਂ! ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜੀਬ ਦਾਅਵਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸਲਾਮਤੀ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਭਟਕ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਅੰਗ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੌਧ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

(69) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 26 ਅਗਸਤ, 1977 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਖੇਪ ਮੁਢਲੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਅੰਤਰਿਮ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨਾਲ

ਕਾਫੀ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਭੜਕਾਹਟ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਟ੍ਰੈਕ 'ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਜੇ ਵੀ - ਆਪਣੀ ਪਿਛਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੀ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਕਮਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਇਹ ਦ੍ਰਿੜ ਸਟੈਂਡ ਲਿਆ ਕਿ ਇੱਥੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 167(2) ਤਹਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 27 ਇੰਡੀਅਨ ਐਵੀਡੈਂਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

Gurbaksh Singh Sibia v. State of P ' unjab (Sandhawaliala, J.)

(70) ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ (ਐਫਆਈਆਰ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਕੋਲ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਸਤ ਪਾਲ ਮਿੱਤਲ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਹਨ।, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਮੱਖੀ ਵੇਚਣ ਵਾਲੇ ਵਜੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾਲ ਦੋਵੇਂ ਸਿਰੇ ਪੂਰੇ ਕਰ ਸਕੇ ਸਨ, ਹੁਣ 41,00,000 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਹੈ। ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਸਤ ਪਾਲ ਮਿੱਤਲ ਦੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੈਰ-ਅਨੁਪਾਤਕ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਕੋਲ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਸ਼੍ਰੀ ਜੀ.ਐੱਸ. ਸਿਬੀਆ ਦੁਆਰਾ 40,250 ਰੁਪਏ ਦੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਰਕਮ ਦੀ ਉਗਰਾਹੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ।

(71) ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਵੱਡੇ ਟੈਸਟ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 438 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਸਧਾਰਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਮਰਤਾ ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

S*****-।

(72) ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰ: 3719/77, ਨੰ: 3720/77 ਅਤੇ ਨੰ: 3718/77 ਜਸਵੰਤ ਰੇਲ ਬਾਂਸਲ, ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਮਿੱਠਾ ਅਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ, ਤਿਵਾਤੀਆ ਜੇ. ਇਸ ਬੈਂਚ. ਇਹ ਕੇਸ ਉਸੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ ਇਸ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਵਧੀਕ ਦਾ ਪੱਖ।

ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਦੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। - ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੇਸ ਦੀ ਅਗਲੇਰੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਿੱਖਿਅਕ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸੀਮਤ ਜਾਂਚ ਟੀਮ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪਾਂਡੇ ਜੋ ਨਿਮਰ ਮੂਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, 1958 ਵਿੱਚ ਇੰਗਲੈਂਡ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ, 1962 ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਆਇਆ ਅਤੇ ਹੌਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। . ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੀ ਪਾਂਡੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੇਨਾਮੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ 45 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਦੀ ਆਮਦਨੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੁਪਾਤਕ ਹੈ।

(73) ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਨੇੜਿਓਂ ਪੜਚੋਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕੇਸ ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਟੈਸਟ ਨੂੰ ਦੂਰ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਜੈਨ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਐਸ.ਸੀ. ਮਿੱਤਲ, ਜੇ.—ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਐਸ.ਐਸ.ਸੰਧੋਕਸੀਲੀਆ, ਐਸ.ਸੀ ਮਿੱਤਲ ਅਤੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਨਾਥ ਮਿੱਤਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇ.ਜੇ.

ਗਣਪਤ , - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਰਾਮ ਦੇਵੀ ਆਦਿ, - ਜਵਾਬਦਾਰ।

1977 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 79

ਅਕਤੂਬਰ 13, 1977

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (1908 ਦਾ V) ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ (1976 ਦਾ 104) *—ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਅਤੇ 100 —ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ (1918 ਦਾ VI)—ਸੈਕਸ਼ਨ 41(ਡੀ)—ਵਿੱਚ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 100— ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਅਦਾਲਤੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 41(1) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ 1908 ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1) ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕੋਰਟਸ ਐਕਟ 1918 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 41 ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ— ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਭਾਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ